

30.8.2011

KanTa HL7 -HelpDeskin kysymykset ja vastaukset 2011

Dokumentin muutoshistoria

Versio	Pvm	Tekijä / hyväksyjä	Kuvaus
0.1	14.01.2010	Pekka Rinne	Vuoden 2011 KanTa HL7 HelpDesk – dokumentti luotu.
1.0	25.1.2010	Pekka Rinne	Vuoden ensimmäiset HD-kysymykset julkaistu, luku 2.1, kysymyksiä lomakemäärityksien tietotyypeistä.
1.0	18.3.2011	Pekka Rinne	Muokattu luvun 2.1 kohtaa 'Vastaus': lisätty tammikuussa pidetyn Teknisen komitean kommentti.
1.0	30.5.2011	Pekka Rinne	Lisätty luku 3.1 (täydennys luvun 2.1 kysymyksiin)
1.1	17.6.2011	Pekka Rinne	Lisätty vastaus kysymykseen 3.1
1.2	30.8.2011	Pekka Rinne	Lisätty kysymys ja vastaus lukuun 4.1

Sisällys

1	Johdanto	2
2	Q1 (tammikuu - maaliskuu 2011)	3
	2.1 eArkisto: Kysymyksiä lomakemäärittäytysten tietotyypeistä, 23.1.2011, Ensitieto OY [KESKEN] KTS. LUKU 3.1.....	3
3	Q2 (huhtikuu - kesäkuu 2011)	4
	3.1 eArkisto: Kysymyksiä lomakemäärittäytysten tietotyypeistä (täydennys kohtaan 2.1), 30.5.2011, Ensitieto OY [KESKEN].....	4
4	Q3 (heinäkuu – syyskuu 2011)	6
	4.1 eResepti: OID-yksilöintitunnuksista tulkittavia ominaisuuksia?, 30.8.2011, Medbit Oy [Valmis]	6
5	Q4 (lokakuu – joulukuu 2011)	10

1 Johdanto

Tähän dokumenttiin kerätään vuoden 2011 aikana Kelan vastuulla olevaan KanTa HL7 Help-Deskiin tulleet kysymykset ja vastaukset tilastointia ja seurantaa varten. Kysymykset on jaoteltu kvartaaleittain (Q1 = tammikuu-maaliskuu, Q2 = huhtikuu-kesäkuu, Q3 = heinäkuu-syyskuu, Q4 = lokakuu-joulukuu). Jokainen kysymys ja vastaus on koottu oman otsikon alle ja otsikossa on mukana päivämäärä sekä kellonaika, jolloin kysymys on Help Deskiin tullut, sekä kysymyksen lähettänyt taho.

Dokumenttia ylläpidetään aina kun uusi kysymys tulee Help Deskiin. Help Deskiin saapuneista kysymyksistä annetaan raportti HL7 tekniselle komitealle kuukausittain. Dokumentti julkaistaan www.kanta.fi -sivustolla.

Vastuu KanTa-järjestelmän HL7-rajapintoja koskevista HelpDesk -kysymyksistä siirtyi virallisesti Kelalle helmikuun 2010 alusta lähtien. Joka vuosi luodaan uusi dokumentti HelpDesk -kysymyksiä varten. Edellisten vuosien kysymykset ovat saatavissa www.kanta.fi -sivustolta.

KanTa HL7 HelpDeskin sähköpostiosoite on [hl7hd\[at\]kanta.fi](mailto:hl7hd[at]kanta.fi).

2 Q1 (tammikuu - maaliskuu 2011)

2.1 eArkisto: Kysymyksiä lomakemäärityksien tietotyypeistä, 23.1.2011, Ensieto OY [KESKEN] KTS. LUKU 3.1

Kysymys:

1. Mikä on päivämäärän ja päivämäärävälin (TS ja IVL_TS) pituus? Näyttömuodon vai CDA R2 muodon pituus? Miten päivämääräväli?

	näyttömuoto	pituus	ISO CDA R2 muoto	pituus
päivämäärä	pp.kk.vvvv	10	vvvkkpp	8
	pp.kk.vvvv tt:mm	16	vvvkkpptom	12
	pp.kk.vvvv tt:mm:ss	19	vvvkkpptomss	14
päivämääräväli	pp.kk.vvvv - pp.kk.vvvv	23		8
	pp.kk.vvvv tt:mm – pp.kk.vvvv tt:mm	35		12
	pp.kk.vvvv tt:mm:ss - pp.kk.vvvv tt:mm:ss	41		14

2. Voisiko II tietotyypissä lomakemäärityksissä Koodiston OID-tunnus kenttää käyttää tunnisteiden root arvona, silloin kun se on vakio kuten esim.

- henkilötunnus 1.2.246.21
- SV-tunnus 1.2.246.537.25
- Terhikkittunnus 1.2.246.537.26

Syöttökenttä tulee tällöin extension-kenttään.

Antero Ensio
 Ensieto Oy

Vastaus:

HL7 teknisen komitean kommentti 27.1.2011 (pöytäkirja):

”Käsiteltiin Anteron etukäteen lähettämän aineiston pohjalta lomakkeisiin liittyviä HD-kysymyksiä. Päivämääriin ja pituuksiin liittyvien kysymysten käsittely siirrettiin seuraavaan kokoukseen. OID-tunnuksen root-kenttään liittyvä kysymys vakiotapauksissa annetaan eteenpäin ratkaistavaksi lomakkeiden suunnittelusta vastaaville henkilöille.”

3 Q2 (huhtikuu - kesäkuu 2011)

3.1 eArkisto: Kysymyksiä lomakemäärittelysien tietotyypeistä (täydennys kohtaan 2.1), 30.5.2011, Ensieto OY [KESKEN]

Kysymys:

18.6.2010

1. Fysiologiset mittaukset yksikkö rakennemuoto ja näyttömuoto esim. °C ja Cel
2. Verenpaineen mittaus
3. Diagnoosin rakenne diagnoosin tyyppin pakollisuus ja koodiarvot
4. Hoitotyön rakeisten tietojen näyttömuoto

13.12.2010 Lomakemäärittelysien täsmennyksiä

Tietokenttä	Kommentti
lomaketunnus	Lomaketunnus minusta pitäisi olla sama kuin näkymäkoodistossa
A:Järjestys	Rivinumero 0,1,2,3, ...vai 1,2,3, ...
A:KentanPakollisuus	Onko pakollisuus P vai (K,T,F)
A:Kentän toistuma	Onko toistuma T vai (K,T,F)
Abbreviation (max 50 merkkiä)	Näytettävän kentän otsikko?
LongName (max 255 merkkiä)	Näytettävä kentän otsakeopaste esim. ToolTipText
Description (max 4000 merkkiä)	Kentän Help teksti
ALONG:Kentän täyttöohje	Data kentässä näytettävä opaste esim. ToolTipText
A:KoodistonOid	Onko koodi vuosiluvulla vai ilman vuosilukua?
A:TaytettavaKentta	Ovatko arvot T/F?

24.1.2011 Lomakemäärittelysien täsmennyksiä

1. Mikä on päivämäärän ja päivämäärävälin (TS ja IVL_TS) pituus? Näyttömuodon vai CDA R2 muodon pituus? Miten päivämääräväli?

	näyttömuoto	pituus	ISO CDA R2 muoto	pituus
päivämäärä	pp.kk.vvvv	10	vvvkkpp	8
	pp.kk.vvvv tt:mm	16	vvvkkpptom	12
	pp.kk.vvvv tt:mm:ss	19	vvvkkpptomss	14
päivämääräväli	pp.kk.vvvv - pp.kk.vvvv	23		8
	pp.kk.vvvv tt:mm – pp.kk.vvvv tt:mm	35		12
	pp.kk.vvvv tt:mm:ss - pp.kk.vvvv tt:mm:ss	41		14

Antero Ensio
 konsultti
 Ensieto Oy

30.8.2011

Vastaus:
Vastaukset lihavoitu

Hei,

Alla muutamia ehdotuksia Anterolle tulleisiin HelpDesk kysymyksiin lomakemäärittelyn täsmennyksiä

13.12.2010 Lomakemäärittysten täsmennyksiä

Tietokenttä	Kommentti
lomaketunnus	Lomaketunnus minusta pitäisi olla sama kuin näkymäkoodistossa

Kyllä, Siis esim. näkymäkoodistossa on lomake-tyyppinen näkymä 141 HEN Henkilötiedot ja sillä on lisätieto Lomakkeen OID 1.2.246.537.6.12.2002.3 joka on siis lomakkeen eli luokituksenOID. (PS Hen lomakkeella ollut virhe korjattu)

A:Järjestys	Rivinumero 0,1,2,3, ...vai 1,2,3, ...
-------------	---------------------------------------

Järjestys 1,2,3, ...

A:KentanPakollisuus	Onko pakollisuus P vai (K,T,F)
---------------------	--------------------------------

P=Pakollinen, EP= Ehdollinen pakollisuus, lisäksi voi olla tyhjä jolloin ei pakollinen.

A:Kentan toistuma	Onko toistuma T vai (K,T,F)
-------------------	-----------------------------

Toistuma on T

Abbreviation (max 50 merkkiä)	Näytettävän kentän otsikko?
-------------------------------	-----------------------------

Voisiko näytettävänä otsikkona olla LongName ?

LongName (max 255 merkkiä) Text	Näytettävä kentän otsakeopaste esim. ToolTip-Text
------------------------------------	---

Näin jos kentän otsikko on Abbreviation ?

Description (max 4000 merkkiä)	Kentän Help teksti
--------------------------------	--------------------

OK

ALONG:Kentän täyttöohje Text	Data kentässä näytettävä opaste esim. ToolTip-Text
---------------------------------	--

OK

4 Q3 (heinäkuu – syyskuu 2011)

4.1 eResepti: OID-yksilöintitunnuksista tulkittavia ominaisuuksia?, 30.8.2011, Medbit Oy [Valmis]

Kysymys:

Onko Kela toteuttanut itse Kanta-palveluja toteuttaviin järjestelmiin (tai ohjeistanut toimittaja toteuttamaan liittyviin järjestelmiin) OID-yksilöintitunnuksista tulkittavia ominaisuuksia (attribuutteja)? Jos on, niin mitkä nämä kohteet tarkalleen ottaen ovat?

Jos sovelluksiin on kovakoodattuna yksilöintitunnuksista semantiikkaa tai kiinnitetty solmujen järjestystä ja lukumäärää, vaikuttaa tämä terveydenhuollon organisaatioiden omien kohteiden yksilöintikäytäntöihin ja olisi oltava organisaatioissa tiedossa.

Jatkossa toivotaan, että kohteiden ominaisuuksia ei tulkittaisi koodista, vaan käytettäisiin yksilöintitunnusten tai luokitusten attribuutteja ilmaisemaan tunnusten ominaisuuksia solmuluokkien sijaan. Tämä helpottaisi jatkossa myös muutosten hallinnassa.

Asia on tullut esille mm. tapauksessa, jossa terveydenhuollon kohteiden yksilöinnissä on käytetty y-tunnus -muodosta poikkeavaa tapaa 1.2.246 -solmusta alaspäin (esim 1.2.246.111.200... Varsinais-Suomen shp:n erilaiset kohteet - eikä 1.2.246.10.8282559...). Onko tallainen tapa ylipäätään mahdollinen?

Terveisin Aino Virtanen

Vastaus:

Hei Aino,

Mitään ominaisuuksien päättelyä ei teknisesti OID-koodeista KanTa:ssa tehdä. Myöskään kovakoodauksia ei edellytetä käytettävän lähdejärjestelmissä (ainakaan jos konfiguroinnit on tehty oletuksen mukaan eli käytetään 10 tai 537 -solmuluokkaa organisaation yksilöimiseksi). Mitä tulee tähän yhteen tiettyyn "kipukohtaan" niin kyse ei ole alunperin mistään Kelan linjauksesta vaan HL7 CDA Header -määrittelyssä esitetystä tavasta muodostaa lääkemääräykselle OID-tunnus ja myöhemmin tämän myötä viivakoodi. Tämähän on HL7 TC:ssä myös käsitelty. Muodon pitää noudattaa tiettyä kaavaa, jotta voidaan varmistua siitä, että viivakoodi on teknisesti automatisoidusti mahdollista muodostaa ja tunnistaa apteekissa. Määritykset löytyvät tosiaan CDA Headerista ja siellä todellakin on kiinnitetty organisaatio solmuluokkaan 10 tai 537 (kopioidin alle ko katkelman). Asia (lääkemääräyksen OID:n muodostaminen) on ollut tiedossa ainakin 2006 ja viivakoodin muodostaminenkin 2008.

Tuo on ainoa kohta KanTa-arkkitehtuurissa, jossa mitään teknisiä vaatimuksia OID-muodolle asetetaan (siis tietysti muuta kuin uniikkisuus!) ja edellä siis perustelut miksi. Vaikkei teknisiä tarkistuksia OID:eille muualla olisikaan niin Kelan ohjeissa on silti ohjeistettu solmuluokkien käyttöä Stakesin opasta soveltaen. Esimerkiksi niin, että liityntäpisteen solmuluokka on 13, helpottaa ylläpitoa kun voidaan ihmisilmin nähdä ainakin suht suurella varmuudella yksilöitävän kohteen

30.8.2011

luonne. JHS OID -työryhmässä taannoin taputeltu linjaushan oli, että OID:eista ei saisi (no, aina-kaan aukottomasti) päätellä mitään. Mutta siitähän tässä ei sinällään ole kyse, mutta onpahan vain esitetty tekninen muotovaatimus muodostetulle yksilöintitunnukselle, joten näin ollen en näkisi sen olevan ristiriidassa JHS OID -suosituksen kanssa.

Terveisin
Marko
id – asiakirjan tunniste

Asiakirjan yksikäsitteinen tunniste eli OID sijoitetaan id-elementtiin. Kaikilla asiakirjoilla ja asiakirjojen versioilla on oma yksikäsitteinen tunnisteensa.

Asiakirjan tunniste muodostetaan jollakin seuraavista tavoista:

Silloin kun lääkemääräys tehdään käyttäen julkisen tai yksityisen organisaation sovellusta tai järjestelmää, OID muodostetaan seuraavasti:

1.2.246.xxx.yyy.93.2007.1234

Jossa

xxx organisaation juuri (10 tai 537)

yyy organisaation y-tunnus

93 lääkemääräysten solmuluokka (sisältää generaattorin tunniste, 2 tai 5 numeroa)

2007 antovuoden sarja

1234 juokseva numero

- Organisaation y-tunnus on reseptikirjoitusjärjestelmän tai –sovelluksen käyttäjäorganisaation y-tunnus. Mahdollista aliorganisaatiota ei huomioida.
- Jos organisaatiolla on yksi tietojärjestelmä, jossa kaikki reseptit kirjoitetaan, reseptin solmuluokka on 93.
- Jos organisaatiolla reseptejä tuotetaan useissa erillisissä tietojärjestelmissä, jokaisessa tietojärjestelmässä on oltava oma resepti-id-generaattori, jolla on oma yksilöllinen generaattorin tunniste. Tällöin reseptin solmuluokka on 93001, 93002 jne., jossa 001, 002 jne. on generaattorin tunniste.

Yksityisvastaanottotoiminnassa jos organisaatiotunnusta ei ole tai sitä ei voida käyttää, OID muodostetaan seuraavasti

1.2.246.537.25.1.123456.93.2007.1234

Jossa

123456 sv-numero

93 lääkemääräysten solmuluokka (2 tai 5 numeroa)

2007 antovuoden sarja

1234 juokseva numero

Mikäli yksityisvastaanottotoiminnassa juoksevan numeron hallinta on mahdotonta (esimerkiksi useita PDA/kännykkäsovelluksia jotka eivät keskustele keskenään), OID muodostetaan seuraavasti:

1.2.246.537.25.1.123456.93.2007. 412.91203

Jossa

123456 sv-numero/Fimean apteekkinumero

Apteekkinumero esitetään muodossa nnnnxx, missä nnnn on apteekkinumero ja xx on työasemanumero.

93 lääkemääräysten solmuluokka (2 tai 5 numeroa)
2007 antovuoden sarja
0412 antopäivä (kuukaudesta poistetaan etunolla)
091203 kellonaika sekunnin tarkkuudella (tunnista poistetaan etunolla)

Koko OID sijoitetaan root-attribuuttiin, ellei HL7n tuleva tietotyypinmääritys muuta edellytä.

Tällä menetelmällä jokainen erillinen tietojärjestelmä tuottaa varmuudella yksilöllisiä reseptin tunnuksia.

OID tunnuksen yleisestä muodostamisesta ja esimerkiksi solmuluokista löytyy lisää tietoa THL:n oppaasta "ISO OID -yksilöintitunnuksen käytön kansalliset periaatteet sosiaali- ja terveysalalla" (Löytyy mm. <http://sty.stakes.fi/FI/koodistopalvelu/koodisto.htm>).

Reseptikeskus muodostaa viivakoodin sähköisten lääkemääräysten OID-tunnuksista potilasohjeeseen sekä yhteenvetoon. Jos lääkemääräyksen tunnistetta ei ole luotu kyseisten sääntöjen mukaan, reseptikeskus ei tuota tulosteisiin viivakoodia. Lääkemääräyksen tunnus esitetään viivakoodina seuraavasti:

ABBBB BBBBC CCCDD EEEEE ... EEEF

Jossa

A 1 = y-tunnus

2 = sv-numero + juokseva numero

3 = sv-numero + päiväys ja kellonaika

BBBBB y-tunnus tai sv-numero (8 numeroa, tarvittaessa etunollia)

CC solmuluokka (5 numeroa, tarvittaessa etunollia)

DD Antovuoden sarja kahdella merkillä (2007 = 07)

EEEE... Juokseva numero (37 merkkiä) tai antopäivä ja kellonaika (10 merkkiä) muodossa KKPPTTMMSS

Tämä kenttä täytetään etunollilla jotta merkkijono on kokonaisuudessaan aina 54 merkkiä pitkä (A, B, C, D, E ja F pituudet yhteensä)

F Tarkistemerkki kuten viitepankkisiirroissa (aina viimeinen merkki)

Viivakoodi muodostetaan Finanssialan keskusliiton kuvaamaa viivakoodistandardia mukaillen siten, että yllä mainittu numerosarja sijoitetaan sellaisenaan alku- ja loppumerkkien väliin.

Muodostetulle viivakoodille pitää päteä seuraavat säännöt:

Yleiset ehdot:

- Solmujen lukumäärän oltava 8, 10 tai 11
- 1. solmun oltava "1"
- 2. solmun oltava "2"
- 3. solmun oltava "246"
- 4. solmun oltava joko "10" tai "537"

Jos 4. solmu on "10":

- Solmujen lukumäärän oltava 8
- 5. solmun oltava 2-8 numeroa (käytetään viivakoodissa y-tunnuksena)

30.8.2011

- 6. solmun oltava "93" tai "93xxx" jossa xxx on generaattorin tunniste 001, 002 jne (käytetään viivakoodissa solmuluokkana)
- 7. solmun oltava 4 numeroa (kahta viimeistä numeroa käytetään viivakoodissa antovuoden sarjana)
- 8. solmun oltava 1-37 numeroa (käytetään viivakoodissa juoksevana numerona)

Jos 4. solmu on "537":

- Solmujen lukumäärän oltava 10 tai 11
- 5. solmun oltava "25"
- 6. solmun oltava "1"
- 7. solmun oltava 1-8 numeroa (käytetään viivakoodissa sv-numerona)
- 8. solmun oltava "93" (käytetään viivakoodissa solmuluokkana)
- 9. solmun oltava 4 numeroa (kahta viimeistä numeroa käytetään viivakoodissa antovuoden sarjana)

Jos 4. solmu on "537" ja solmujen lukumäärä on 10:

- 10. solmun oltava 1-37 numeroa (käytetään viivakoodissa juoksevana numerona)

Jos 4. solmu on "537" ja solmujen lukumäärä on 11:

- 10. solmun oltava 3-4 numeroa (käytetään viivakoodissa antopäivänä)
- 11. solmun oltava 5-6 numeroa (käytetään viivakoodissa kellonaikana)

Marko Jalonen

5 Q4 (lokakuu – joulukuu 2011)